

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de hotărâre cu privire la înaintarea propunerilor de modificare a Codului electoral nr. 325/2022 și a legislației conexe

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Comisia Electorală Centrală - în calitate de organ specializat în domeniul electoral și în temeiul art. 25 lit. a) și b), art. 32 din Codul electoral nr. 325/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 426-427, art. 770).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Potrivit art. 25 lit. a) și b) din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală, în calitate de organ specializat în domeniul electoral, analizează procesul de organizare și desfășurare a alegerilor pentru a îmbunătăți legislația și procedurile electorale. În acest sens, Comisia înaintează Guvernului și Parlamentului propuneri privind ajustarea cadrului normativ electoral, asigurându-se că acesta răspunde celor mai înalte standarde de transparență, echitate și eficiență.

Modificările propuse se bazează atât pe concluziile Conferinței de analiză post-electorală desfășurate în perioada 19–20 februarie 2026, cât și pe evaluarea aprofundată a procesului electoral din cadrul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025. Această abordare permite identificarea și corectarea aspectelor care ar putea influența desfășurarea corectă a alegerilor viitoare, consolidând încrederea publicului în integritatea procesului electoral și promovând standarde durabile de bună practică electorală.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În prezent, cadrul normativ electoral, reglementat prin Codul electoral și legislația conexă, stabilește proceduri detaliate privind organizarea, desfășurarea și monitorizarea alegerilor, precum și modalitățile de gestionare a contului cu mențiunea „Fond electoral/ Destinat grupului de inițiativă” și a listelor electorale. Cu toate acestea, experiența alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, precum și concluziile Conferinței de analiză post-electorală desfășurată în perioada 19–20 februarie 2026, au relevat mai multe aspecte care necesită intervenție legislativă pentru a asigura o mai bună claritate, eficiență și conformitate cu standardele internaționale de transparență și echitate.

În practică, au fost identificate deficiențe referitoare la: clarificarea termenelor și procedurilor de colectare și gestionare a contului cu mențiunea „Fond electoral/ Destinat grupului de inițiativă”, armonizarea regulilor privind eligibilitatea candidaților, utilizarea metodelor alternative de vot etc. Totodată, s-a constatat necesitatea ajustării unor prevederi care, în forma actuală, pot genera incertitudini privind modul de aplicare, verificarea respectării cotei de reprezentare a ambelor sexe, precum și responsabilitățile organelor electorale și ale băncilor în gestionarea contului cu mențiunea „Fond electoral”.

Această situație denotă lacune normative și aspecte procedurale care ar putea afecta desfășurarea corectă și transparentă a alegerilor, justificând necesitatea unor modificări pentru clarificarea atribuțiilor și responsabilităților, consolidarea controlului asupra proceselor electorale și creșterea încrederii publicului în integritatea alegerilor.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul urmărește consolidarea cadrului normativ electoral, vizând clarificarea procedurilor existente, eliminarea lacunelor identificate și introducerea unor mecanisme care să asigure transparență, echitate și eficiență în toate etapele procesului electoral. Aceste intervenții răspund direct provocărilor semnalate în cadrul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025 și concluziilor Conferinței de analiză post-electorală din 19–20 februarie 2026, fiind concepute astfel încât să permită adaptarea legislativă la evoluțiile tehnologice, sociale și procedurale, dar și să întărească încrederea publicului în integritatea și corectitudinea procesului electoral.

Printre modificările propuse se regăsește clarificarea regimului conturilor bancare cu mențiunile „Fond electoral” și „Destinat grupului de inițiativă”, prin stabilirea unor termene precise pentru încasare, transfer, suspendare și închidere, precum și definirea responsabilităților băncilor și organelor electorale, ceea ce garantează o gestionare financiară transparentă și predictibilă.

Totodată, criteriile de eligibilitate a candidaților și mecanismele de ajustare a listelor electorale sunt adaptate pentru a asigura respectarea cotei minime de reprezentare a ambelor sexe, consolidând principiile egalității și nediscriminării și oferind partidelor și blocurilor electorale instrumente clare pentru corectarea listelor în termen limitat, fără a compromite drepturile alegătorilor sau integritatea procesului.

Un alt element de noutate îl reprezintă reglementarea detaliată a metodelor alternative de vot, care cuprinde procedurile de înregistrare prealabilă, desfășurarea votului și centralizarea rezultatelor, inclusiv posibilitatea implementării etapizate sau prin proiecte-pilot. Aceasta permite adaptarea procesului electoral la tehnologiile moderne, sporind accesibilitatea dreptului de vot pentru toate categoriile de alegători și garantând confidențialitatea și integritatea opțiunilor exprimate. În paralel, proiectul clarifică termenele și modalitățile pentru exercitarea drepturilor legate de campania electorală și publicitatea electorală, consolidând predictibilitatea, legalitatea și uniformitatea aplicării reglementărilor, ceea ce contribuie la eliminarea eventualelor interpretări ambigue sau practici neunitare.

Proiectul de hotărâre conține, pe lângă modificările propuse la Codul electoral nr. 325/2022, și o serie de intervenții în legislația conexă, menite să asigure corelarea cadrului normativ aplicabil domeniului electoral, finanțării partidelor politice și funcționării autorităților publice implicate în procesele electorale.

În ceea ce privește Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, modificările propuse urmăresc consolidarea cadrului normativ privind finanțarea partidelor politice și sporirea transparenței gestionării resurselor financiare ale acestora.

În acest sens, se propune clarificarea mecanismului de informare a autorităților competente în cadrul procedurilor judiciare, prin includerea expresă a Comisiei Electorale Centrale, a Agenției Servicii Publice și a Băncii Naționale a Republicii Moldova.

Totodată, proiectul introduce acțiunile de voluntariat ca formă de activitate a partidelor politice. De asemenea, sunt propuse intervenții menite să prevină utilizarea unor surse de finanțare care pot genera riscuri pentru integritatea procesului politic, prin interzicerea donațiilor provenite din credite, împrumuturi sau alte operațiuni care generează obligații financiare ulterioare, inclusiv din active virtuale. În același timp, este extinsă lista subiecților care nu pot efectua donații către partidele politice, fiind incluse persoanele fizice sau juridice supuse sancțiunilor naționale sau

internaționale aplicabile Republicii Moldova. Totodată, sunt introduse prevederi suplimentare privind răspunderea pentru nerespectarea cerințelor referitoare la efectuarea misiunilor de audit privind gestiunea financiară a partidelor politice și la respectarea termenelor de prezentare a rapoartelor de audit.

În ceea ce privește Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate, modificările propuse vizează clarificarea și extinderea definiției noțiunii de „subiecți ai publicității politice”, astfel încât aceasta să includă nu doar concurenții electorali și partidele politice, dar și persoanele sau entitățile care își manifestă public susținerea pentru acestea într-o anumită perioadă anterioară alegerilor. Această intervenție are drept scop creșterea transparenței comunicării politice și delimitarea mai clară a publicității politice. De asemenea, proiectul propune extinderea termenului de aplicare a anumitor restricții prevăzute de lege.

Modificările propuse la Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 au drept obiectiv consolidarea mecanismului de executare a actelor emise de Comisie. În acest sens, proiectul prevede includerea hotărârilor Comisiei Electorale Centrale ce vizează finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și a celor emise în perioada electorală, în categoria titlurilor executorii.

În ceea ce privește Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local, modificările urmăresc clarificarea procedurilor privind încetarea mandatului alesului local în situațiile în care Autoritatea Națională de Integritate constată încălcări ale regimului juridic al declarării averii și intereselor personale sau alte incompatibilități prevăzute de lege. În acest sens, sunt ajustate prevederile referitoare la rolul Comisiei Electorale Centrale în executarea actelor de constatare rămase definitive ale Autorității Naționale de Integritate și în inițierea procedurii de atribuire a mandatului de consilier.

În cazul Legii nr. 457/2003 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale și raionale, se urmărește alinierea competențelor la reglementările în vigoare, prin atribuirea explicită organelor electorale a rolului de confirmare a legalității alegerilor și de validare a mandatelor.

În cazul Legii nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, modificarea clarifică statutul militarului în perioada electorală, prin instituirea expresă a suspendării din funcție, asigurând delimitarea între activitatea de serviciu și cea electorală.

În ansamblu, aceste modificări nu se limitează la adaptarea legislației la realitățile actuale, ci creează un cadru electoral integru și previzibil, care întărește încrederea cetățenilor în procesul electoral, stimulează participarea democratică activă și promovează principiile statului de drept și ale transparenței. Prin aceste intervenții, proiectul nu doar răspunde deficiențelor identificate, ci construiește o infrastructură legislativă durabilă, echilibrând necesitatea reglementării clare cu flexibilitatea procedurală și capacitatea de adaptare la evoluțiile viitoare ale societății și tehnologiei.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

La elaborarea proiectului de hotărâre nu au fost analizate opțiuni alternative.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de hotărâre nu are impact asupra sectorului public

<p>4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative</p> <p>Implementarea prevederilor propuse în proiectul de act normativ nu implică cheltuieli financiare suplimentare celor planificate.</p>
<p>4.3. Impactul asupra sectorului privat</p>
<p>4.4. Impactul social</p> <p>Proiectul de hotărâre nu are impact social.</p> <p>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal</p> <p>Datele cu caracter personal se prelucrează în conformitate cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal și exclusiv în operațiuni electorale.</p> <p>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen</p> <p>Nu este relevant.</p>
<p>4.5. Impactul asupra mediului</p> <p>Proiectul de hotărâre nu are impact asupra mediului.</p>
<p>4.6. Alte impacturi și informații relevante</p> <p>Proiectul de hotărâre nu are alte impacturi.</p>
<p>5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE</p>
<p>5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională</p> <p>Proiectul de hotărâre nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația UE. Prin urmare, nu este necesară nicio măsură privind transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională.</p>
<p>5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE</p> <p>Proiectul de hotărâre nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația UE. Respectiv, nu necesită măsuri normative care să urmărească crearea cadrului normativ intern în vederea implementării legislației UE.</p>
<p>6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ</p> <p>Informații privind avizarea și consultarea publică a proiectului de hotărâre se regăsesc pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale www.cec.md, la compartimentul „Cadrul normativ”, rubrica „Transparența decizională”, subrubrica „Procesul decizional”.</p> <p>Anunțul privind inițierea elaborării proiectului este plasat pe pagina web la compartimentul „Cadrul normativ”, rubrica „Transparența decizională”, subrubrica „Procesul decizional”, poziția nr. 4, anul 2026.</p> <p>În procesul de elaborare a proiectului au fost recepționate observații și recomandări formulate de I.P. „Centrul de instruire continuă în domeniul electoral”, Uniunea Juriștilor din Moldova, APEL – Asociația Presei Electronice, ANPR – Asociația Națională Patronală a Radiodifuzorilor din Republica Moldova, Comunitatea Wachdog.md.</p>
<p>7. Concluziile expertizelor</p> <p>Vor fi incluse după efectuarea expertizelor corespunzătoare.</p>
<p>8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent</p> <p>Adoptarea prezentei hotărâri va necesita drept consecință modificarea altor acte normative ale Comisiei Electorale Centrale.</p>

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
--

Proiectul nu necesită măsuri pentru implementarea prevederilor acestuia.
--